

HOITO- JA HOIVAPALVELUT MUUTOKSESSA

- missä ollaan
- mitä tulossa
- HYVÄ 2011-2015

Ulla-Maija Laiho, kehitysjohtaja, TEM
Mustasaari 4.9.2012

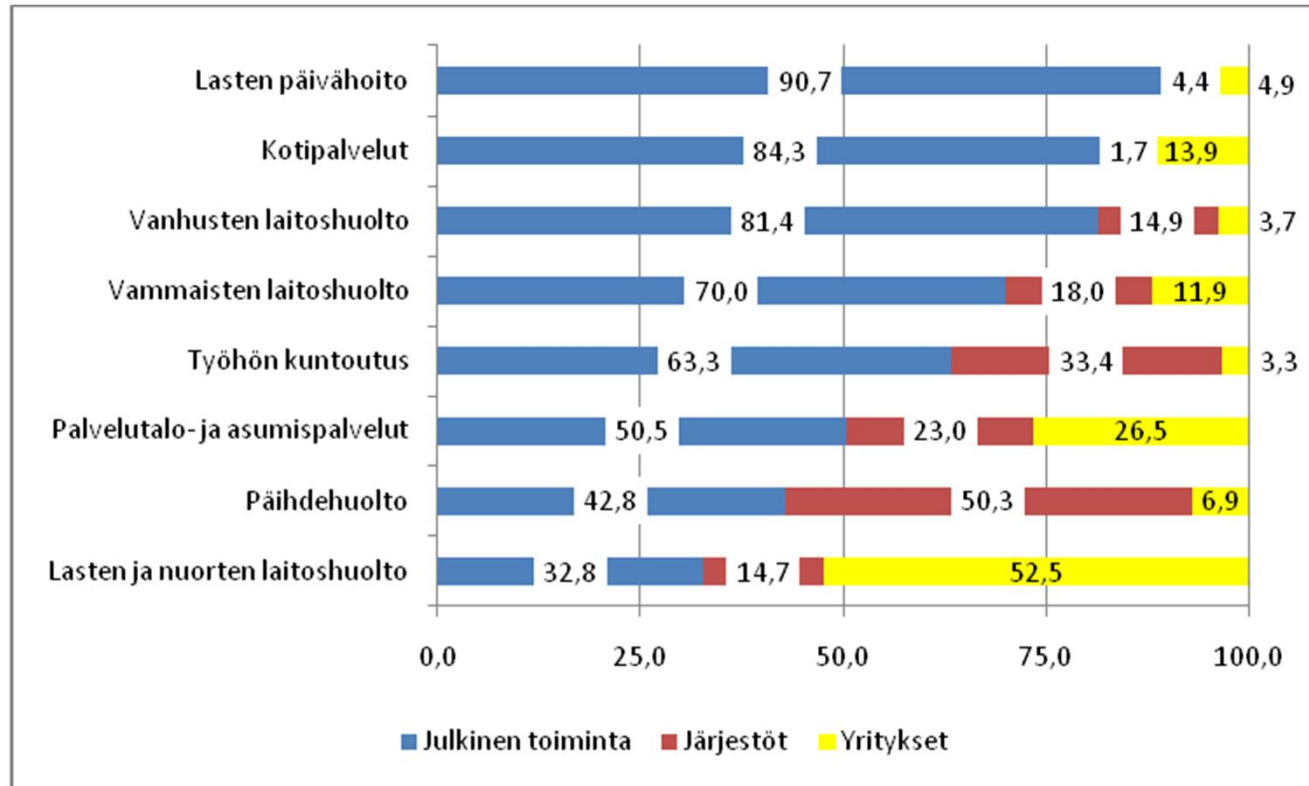

Missä ollaan?

- 65 –vuotta täyttäneiden henkilöiden määrä ylitti heinäkuussa 1 miljoonan ihmisen rajan
- Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen on alkanut, huippuvuosi tulee olemaan 2015
- Valtion velka on noin 86 miljardia euroa ja lisää otetaan joka päivä; velka jokaista kansalaista kohti noin 16 000 euroa
- Hoito- ja hoivapalvelujen järjestämistä uudistetaan: palvelurakenne/kuntarakenne – keskeiset ratkaisut edelleen auki
- Vanhusten palveluihin vaikuttava vanhuspalvelulaki edelleen valmistelussa
- Terveystieteiden maan sisäinen ja julkista sektoria koskeva valinnan vapaus 1.1.2014 alkaen
- EU:n potilasdirektiivi voimaan 1.1.2014 alkaen

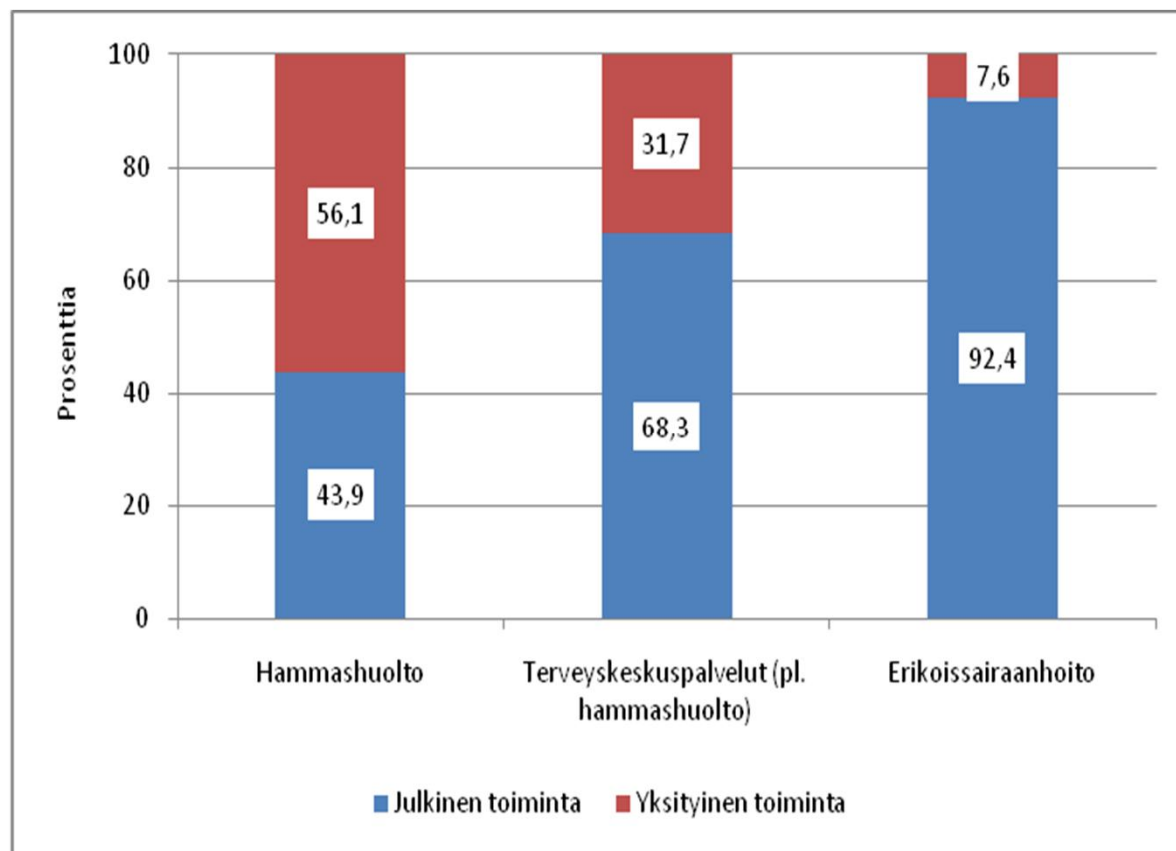
Sosiaalipalvelujen tuotos tuottajasektoreittain ja toimialoittain vuonna 2009

Pekka Lith
HYVÄ 2009-2011, TEM 2011

Terveydenhuollon tuotos tuottajasektoreittain terveystalouden palveluissa, hammashuollossa ja erikoissairaanhoidossa 2009

Pekka Lith
HYVÄ 2009-2011, TEM 2011

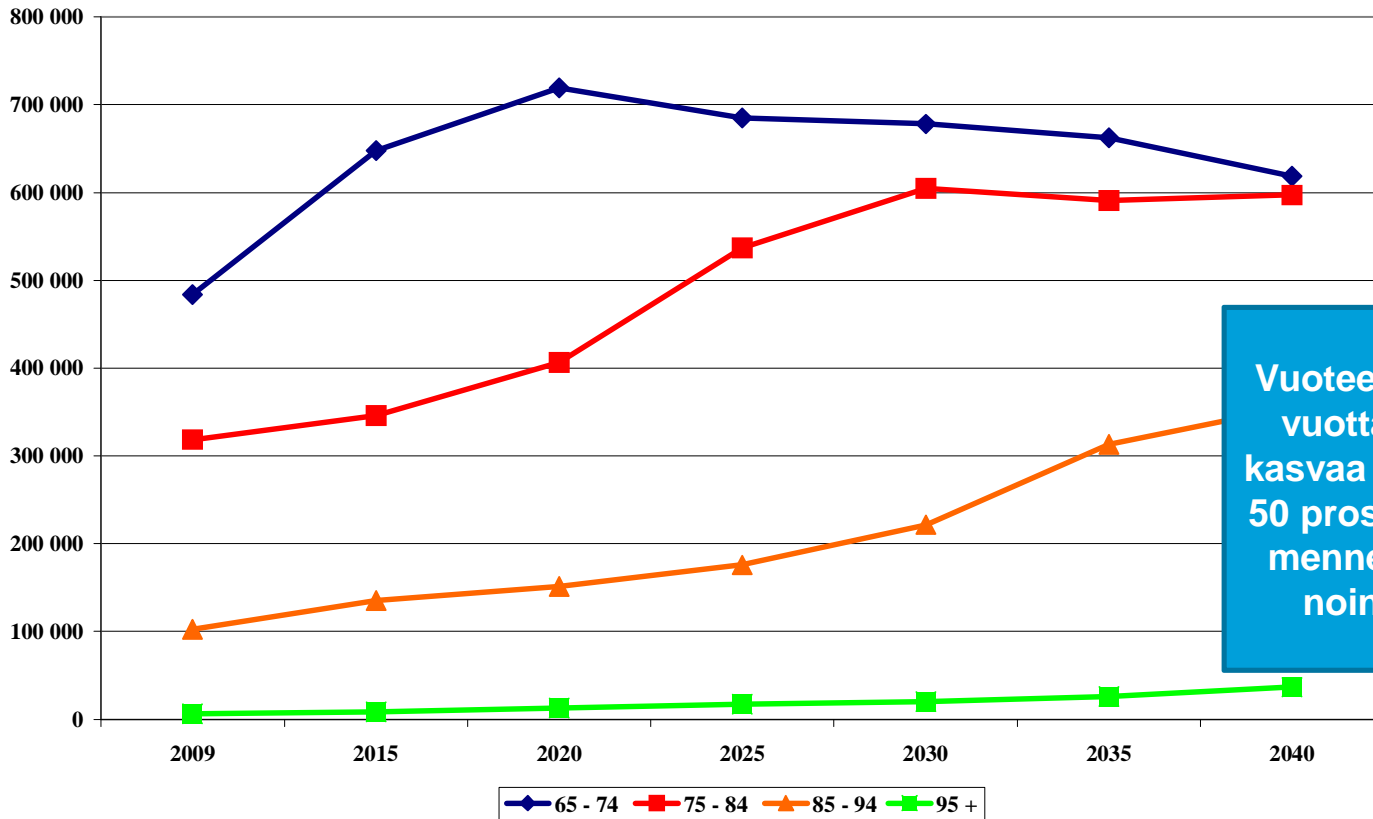
Mitä tulossa?

- ikääntyminen
- huoltosuhde; rahoituspohja
  - työvoiman saatavuus
- palvelutarpeiden muutos: määrä ja laatu

Väestöennuste 2009–2040 / 65+ väestö

(Väestötilastot 2009, Tilastokeskus)

Vuoteen 2020 mennessä 85 –
vuotta täyttäneiden määrä
kasvaa nykyisestä 108 000:sta
50 prosentilla ja vuoteen 2040
mennessä kolminkertaistuu
noin 325 000 henkilöön.

Vähintään keskivaikeasti dementoituneiden ihmisten arvioitu määrä (M) vuosina 2009, 2015 & 2020

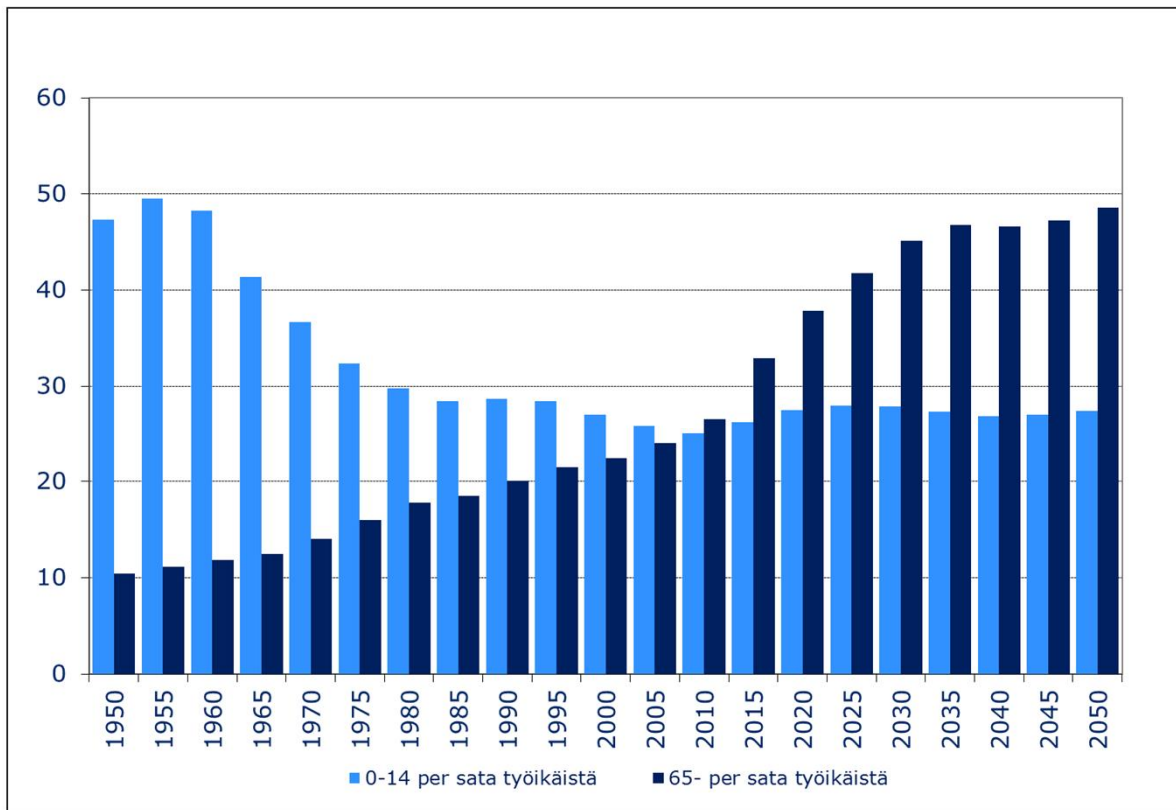
	2009	2009M	2015	2015M	2020	2020M
65-74	483 935	19 357	647 907	25 916	719 024	28 761
75-84	318 622	35 048	347 015	38 062	406 582	44 724
85 +	108 925	38 124	144 186	50 465	164 537	57 588
Yhteensä	911 482	92 530	1 138 108	114 443	1 290 143	131 073

Ympäri vuorokautisen hoivan palveluasumista on tarjolla vajaalle 30 000 henkilölle

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:28
Ikähoiva –työryhmän muistio

Väestöllinen huoltosuhte 1950-2050, 0-14 ja yli 64 –vuotiaita sataa 15-64 –vuotiaista kohti

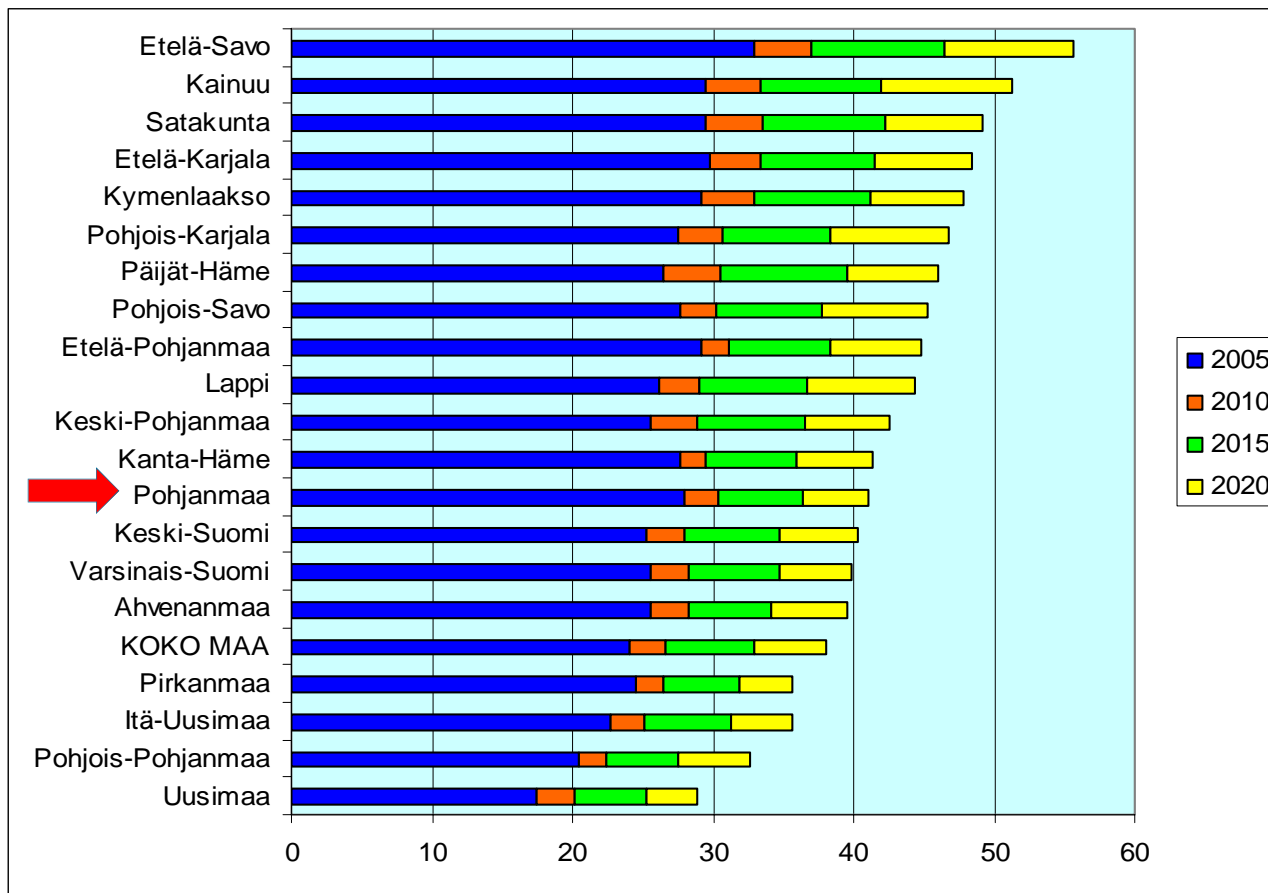

Suomen Kuntaliitto 2011, lähde Tilastokeskus

Vanhushuoltosuhteen muutos maakunnittain 2005-2020

Tilastokeskus, väestötilastot 2003-2008, väestöennuste 2006-2040

Mistä työvoimaa?

SOTE –ala työllistää 16 % Suomen työllisistä, enemmän kuin teollisuus.

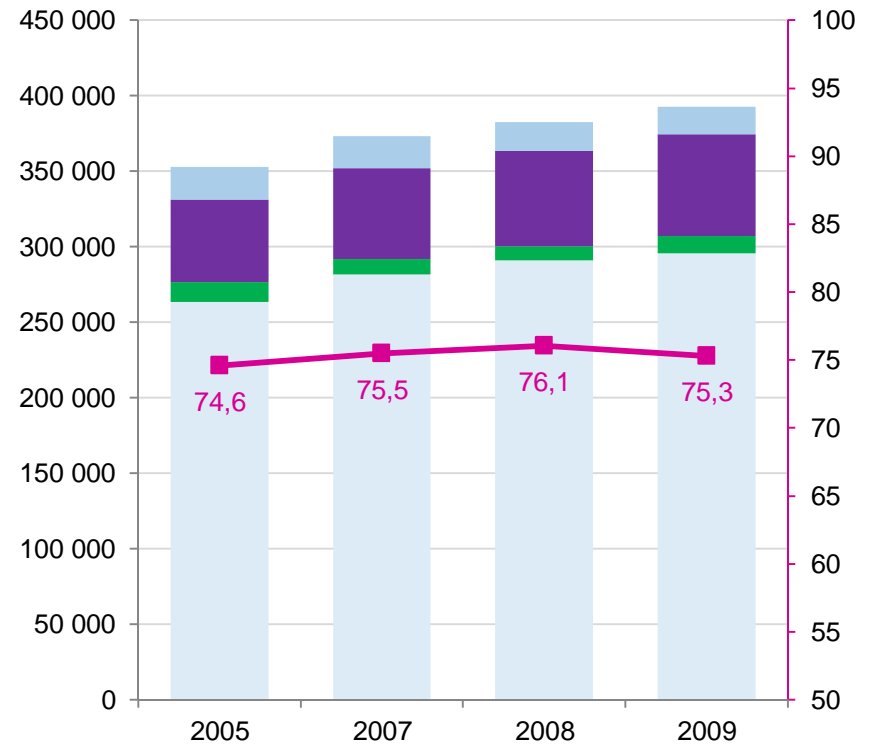
Noin 30 % naisista työskentelee SOTE –alalla ja SOTE –alan työntekijöistä naisia on lähes 90 %.

Alan suurimpia ammattiryhmiä ovat sairaanhoitajat sekä perus- ja lähihoitajat (yli 90 000 henkilöä pelkästään kuntasektorilla).

Alan koulutuksen saaneista noin 37 000 työskentelee muilla toimialoilla.

Lähi- ja perushoitajista yli puolet on harkinnut alan vaihtoa ja yli kolmasosa epäili työkykynsä säilymistä.

Tehyn jäsenkyselyyn vastanneista kolmannes vastaajista tuntee houkutusta muiden alojen töihin. Kolmannes epäilee myös jaksavansa työssä työuran loppuun saakka. Reilusti yli puolet on sitä mieltä, että alan työhön liittyvä jatkuva muutos heikentää alan houkuttelevuutta.

- Muut ei-töyvoimaan kuuluvat *
- Eläkkeellä olevat
- Työttömät
- Työlliset
- Työllisyysaste (oik. akseli)

Lähde: THL

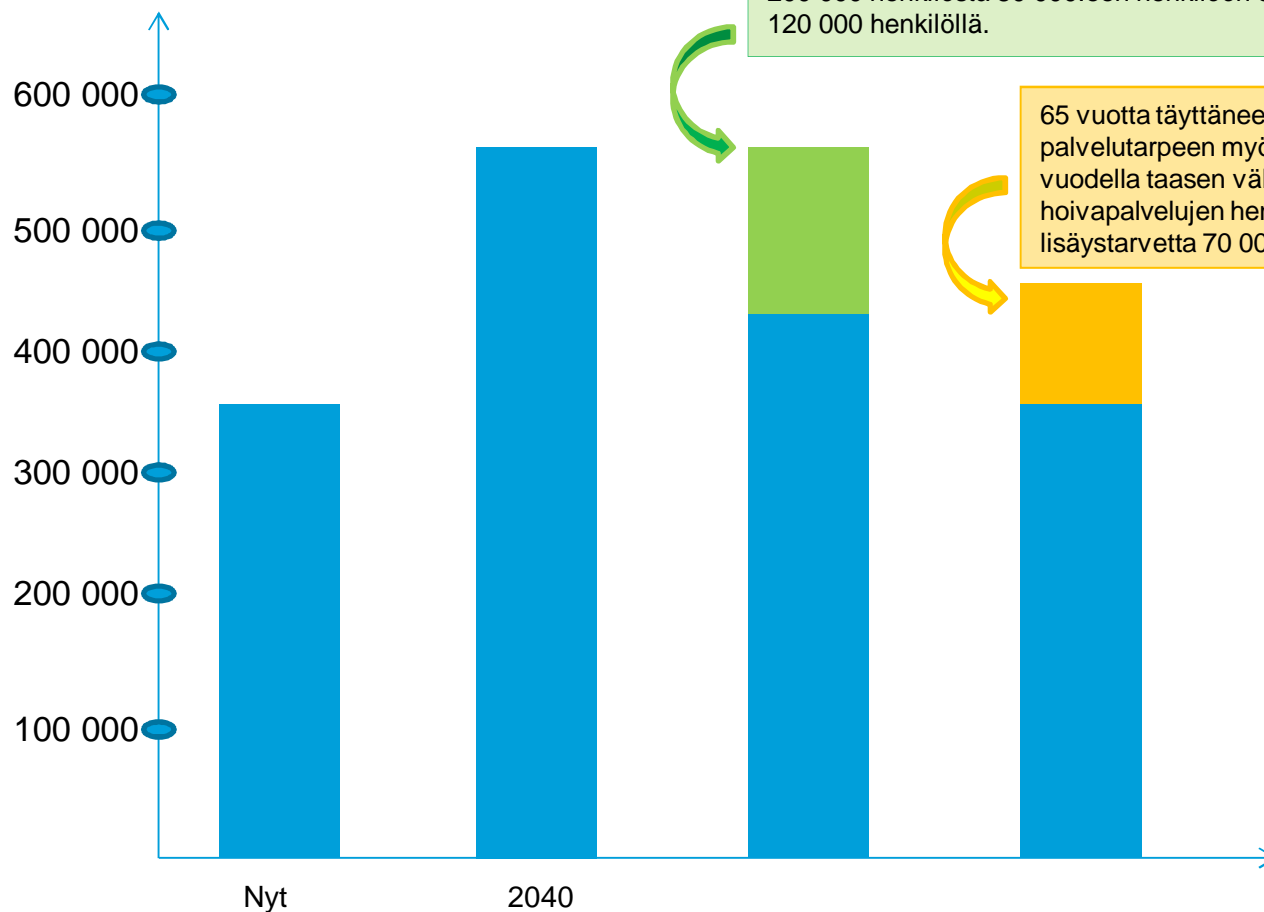

Eläkkeelle lähtökahveja juodaan työpaikoilla yhä tiuhempaan tahtiin

Ammattiryhmä	2008		2015		2020		2030	
	henkilöitä		henkilöitä	%	henkilöitä	%	henkilöitä	%
Perushoitajat ja lähihoitajat	45 707		7 759	17	15 010	32,8	27 642	60,5
Sairaanhoitajat	41 352		4 609	11	9 397	22,7	20 547	49,7

Työvoiman tarvetta ei tyydytetä tarjontaa lisäämällä; pienevien ikäluokkien Suomessa kaikki eivät voi työllistyä SOTE -alalle

Tuottavuuden puolen prosentin vuotuinen kasvu vähentäisi alan henkilöstön lisäystarvetta vuoteen 2040 mennessä 200 000 henkilöstä 80 000:een henkilöön eli 120 000 henkilöllä.

65 vuotta täyttäneen väestön palvelutarpeen myöhentyminen viidellä vuodella taasen vähentäisi hoito- ja hoivapalvelujen henkilöstön lisäystarvetta 70 000 henkilöllä.

Helppoja keinoja ei ole

- Tuottavuuden jatkuva parantaminen on vaativa tavoite
  - Työelämän laatu, sairauspoissaolojen ja ennen aikaisen eläköitymisen ehkäisy
  - Työprosessit ja johtaminen
- Terveysten edistäminen ja ennalta ehkäisy
  - Ylipaino, II tyypin diabetes, liikkumattomuus, alkoholi ja tupakka
  - Nuorten syöminen, nukkuminen ja liikunta
- Rekrytointi EU/ETA –alueen ulkopuolelta
  - Ammatillinen osaaminen, kielitaito
  - Kulttuurinen valmius työpaikoilla
- Palvelukonseptien uudistaminen
  - Voimavaralähtöisyys, kuntoutus
  - Asumiseen perustuvat palvelut – laitoksista kotiin
  - Arjessa pärjäämisessä avustaminen ja tukeminen

Työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteet hyvinvointialan kehittämisessä:

- vahvistaa hoito- ja hoivapalvelujen tuottamisen edellytyksiä ja
- edistää hoito- ja hoivayrittäjyyttä sekä toimialan kasvua ja kansainvälistymistä

Hyvinvointipalvelut kasvualana

- Parannamme hoiva- ja hoitoalan yritystoiminnan edellytyksiä
- Tuemme alan yritysten kasvua ja kansainvälistymistä
- Turvaamme alan osaavan työvoiman saamista

MITEN?

- vaikuttamalla yritystoiminnalle myönteisen toimintaympäristön kehittämiseen
- edistämällä asiakkaan omaa valintaa
- kehittämällä yrityspalveluja tunnistamaan toimialan yritysten erityistarpeet
- edistämällä yritysten verkostoitumista ja yhteishankkeita
- ✓ kohdentamalla työvoimapolitiittista koulutusta toimialan tarpeisiin
- ✓ kehittämällä julkisia työvoimapalveluja erikoistumaan toimialan tarpeisiin
- ✓ vaikuttamalla alan henkilöstörakenteiden joustavuuden lisäämiseen ja tarjolla olevien
- ✓ koulutusväylien joustavaan käyttöön
- ❖ vahvistamalla alan vetovoimaa työelämää kehittämällä
- ❖ kannustamalla tuottavuuden ja työelämän laatua lisääviin innovaatioihin

Palvelumarkkinoiden toimivuus

- Tuemme palvelujen järjestämistä ja tuottamisvastuun selkeyttämistä kunnissa
- Kehitämme palvelujen hankintamenettelyjä ja yritysten tarjousosaamista

MITEN?

- edistämällä palvelu- ja hankintastrategioiden tekemistä ja
- julkisen markkinan avaamista kunnissa
- tukemalla hyvinvointitoimialan kehittämistä kuntien elinkeinopolitiikassa
- edistämällä monituottajaisen palvelutuotantorakenteen vahvistumista sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä
- ✓ uudistamalla hankintalainsäädäntöä
- ✓ huomioimalla yritysten osaamisen kehittämisspalveluissa julkisen toimintaympäristön ja markkinan tuntemisen sekä tarjousosaamisen tarpeet

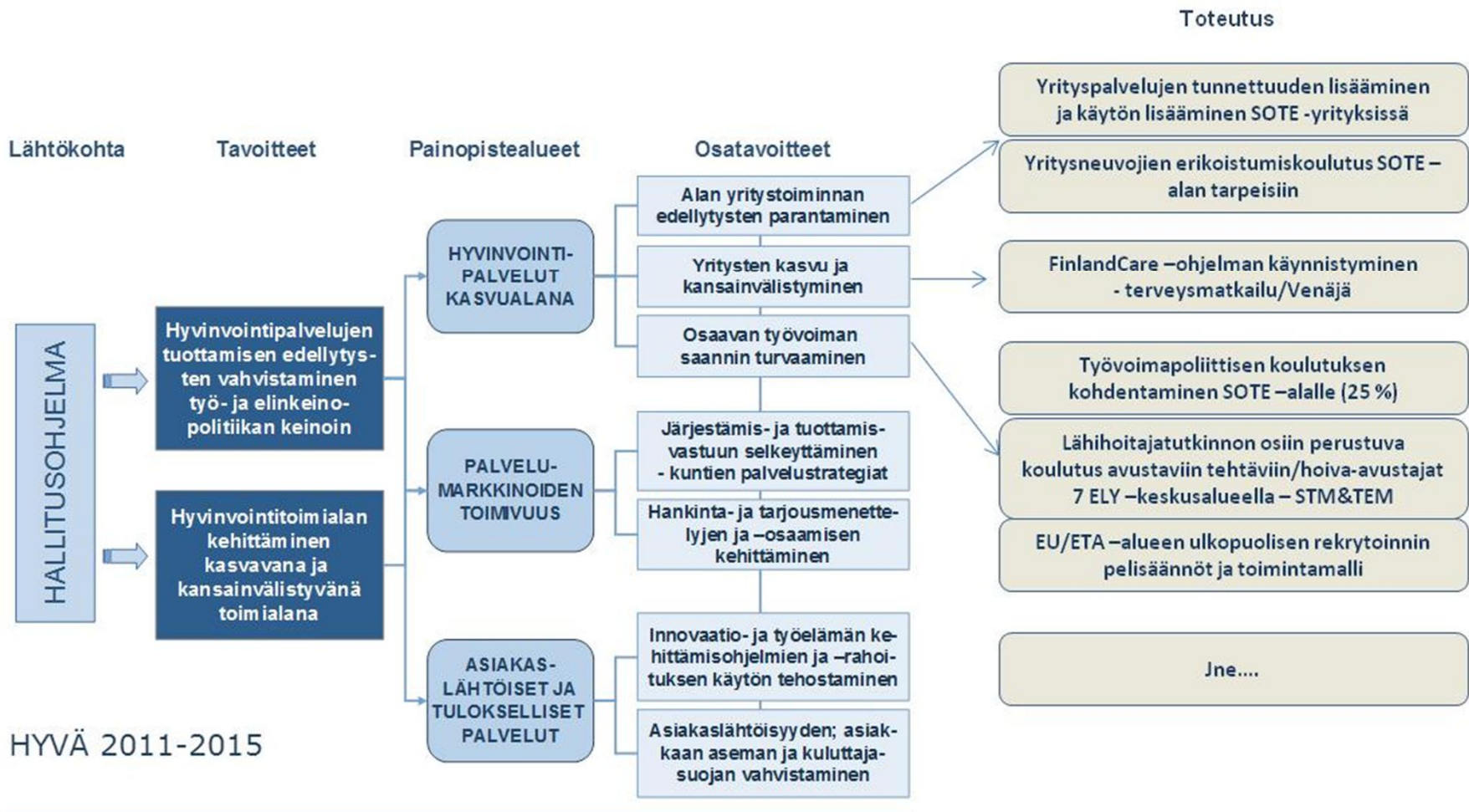
Asiakaslähtöiset, tulokselliset palvelut

- Edistämme asiakasvalinnan, palvelujen asiakaslähtöisyyden ja kuluttajasuojan vahvistamista
- Toimimme innovaatio- ja työelämän kehittämisrahoituksen ja -ohjelmien käytön tehostamiseksi yrityksissä

MITEN?

- edistämällä palvelusetelin käyttöön ottoa kunnissa
- tukemalla asiakkaan valintaa helpottavien palvelujen kehittämistä
- suuntaamalla aktiivisesti TEKES:n ohjelma- ja muuta rahoitusta alan yrityksille TEM:n painopistealueiden mukaisesti

Muutos on strateginen valinta

- ja edellyttää poliittista tahtoa

Kiitos!

www.tem.fi/hyva

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY